

Плакати, листівки та буклети щодо регульованих шкідливих організмів

З метою забезпечення різноманітних інформаційних кампаній, що стосуються регульованих шкідливих організмів (семінари, наради, зустрічі, переговори, навчання, стажування тощо) методичними та наглядними матеріалами представляємо проекти плакатів, листівок та буклетів підготовлені Держпродспоживслужбою у співпраці з Європейською та Середземноморською організацією захисту рослин (ЄОЗР):

«**Кукурудзяна листяна совка (*Spodoptera frugiperda* Smith)**»

«**Неповірус кільцевої плямистості томатів (*Tomato ringspot nepovirus*)**»

«**Японський жуук (*Popillia japonica*)**»

«**Бактеріоз винограду (хвороба Пірса) (*Xylella fastidiosa*)**».

Для залучення якомога більшої кількості людей до просвітницької діяльності щодо регульованих шкідливих організмів, в рамках Міжнародного року здоров'я рослин – 2020, закриття якого очікується у липні 2021 року, вищевказані проекти наочних матеріалів можна використовувати головними управліннями Держпродспоживслужби в областях, а також державними установами – фітосанітарними та контрольно-токсикологічними лабораторіями.

Всі файли підготовлені за допомогою PowerPoint, щоб їх можна було легко видозмінювати (їх буде надіслано на офіційні електронні пошти). Такий елемент як «Наші контакти» може бути змінено, але підтвердження співпраці з ЄОЗР повинно залишатися (а також всі логотипи в нижній частині).

Допоможіть нам зупинити цю хворобу!

Бактеріоз винограду - *Xylella fastidiosa* Wels et al.

Що це? Бактеріоз винограду - *Xylella fastidiosa* (*X. fastidiosa*) може уражувати понад 350 видів рослин з 75 різних ботанічних родів. Більшість з цих рослин широко поширені в Україні, є промисловими, плодовими або декоративними культурами, масово вирощуються на присадибних ділянках в парках і садах. Серед них виноград, слива, персик, мигдаль, шовковиця, вишня, груша, дуб, буя, ясен, іва, платан, клен, вільха, горіх, мигдаль, соншник, гарбар, каштан, люцерна, новозеландська оліва, малина, чорниця, мальва, лаванда, і безліч видів широко поширених бур'янів. Бактерія *X. fastidiosa* переноситься комахами, які інфікують рослини в місцях свого проживання. Переносники можуть бути також завезені в інші країни на рослинах або фруктах, таких як виноград або персики. Між країнами може поширюватися і зараженим садивним матеріалом рослин-господарів.

Симптоми ураження

На **винограді** найбільш характерним симптомом ураження є опія листя (Рис. 1). Різноманітні частини зеленого листя, який потім стає коричневим в той час як сусідні тканини жовтіють або стають червоного кольору, коли уражені рослини часто виглядають стервими, з плямами коричневої (мертвої) і зеленої тканини (Рис. 2).

Першим симптомом на **чорниці (лощині)** - крайової опія листя (Рис. 3), поступово симптоми різноманірно розподіляються по всьому листку. Листя обсохнуть, рослина гине на другий рік після перших симптомів.

На **вишні** уражені листя мають крайовий некроз і можуть бути опочені жовтими (хлорозами) або червоними ореолом (Рис. 4).

У випадку виявлення симптомів *X. fastidiosa* на ваших деревах, обов'язково зв'яжіться з нами!

Наші контакти!

ДЕРЖПРОДСПОЖИВСЛУЖБА
Департамент фітосанітарної безпеки, контролю у сфері насінництва та розсадництва
тел. 044 524 77 07
E-mail: info@dpss.gov.ua
m. Kyiv, byl. Holoschiy, 7

Держпродспоживслужба ЄОЗР Global Database, <http://gdb.eppo.int>

Підготовлено у співпраці з ЄОЗР (EPP) www.eppo.int

УВАГА!

Кукурудзяна ЛИСТЯНА СОВКА

Загроза для кукурудзи та багатьох інших культур

Хто це - *Spodoptera frugiperda*?

Кукурудзяна листяна совка (*Spodoptera frugiperda*) походить з тропічної та субтропічної Америки. Її випадково було завезено на інші континенти (Африка, Азія, Європа), де вона швидко поширилася і спричинила серйозні економічні втрати на кукурудзі та на інших продовольчих культурах. У 2019 році союзу було виявлено в середземноморському регіоні в Єгипті, а в 2020 році в Ізраїлі та Юрдії.

Цей шкідник відсутній в Україні, але можливість його пропринення в нашу країну разом з імпортованими рослинами вважається дуже високою.

Ознаки пошкодження

Пошкоджені союзу кукурудзи (фото: B.R. Wiseman - USDA/ARS, Tibbo 105)

Гусениця на листку (фото: M. Kraschinsky - EPPO, D. van Hattum)

Якщо ви помітили цього карантинного шкідника:

- перевірте наявність у подібного малюнка на голові; - за можливості сфотографуйте комаху, зафіксуйте точне місце, в якому її знайшли та назву рослини-господаря, на якій вона знайдена; - зв'яжіться з нами.

Держпродспоживслужба ЄОЗР Global Database, <http://gdb.eppo.int>

В чому проблема?

Кукурудзяна листяна совка - широкий поліфаг, який може завдавати шкоди будь-яким рослинам з роду капустяні (*Brassicaceae*), гарбузові (*Cucurbitaceae*), злакові (*Poaceae*), але віддає перевагу злаковим культурам, такими як кукурудза, рис, сорго. Пошкоджує також цитруси, ягоди, персики, банани, крисантеми, гвоздики, герані, бавовни, бати, томат, люцерну, пшеницю, квасолю.

Гусениці грубо об'їдають листя чим завдають суттєвої шкоди рослинам, рідко спостерігається опадання листя. Лички гусениць підгризають рослини, при цьому особливо пошкоджується розсада. На рослинах кукурудзи гусениці можуть завдавати шкоди квіткам, погіршуючи якість зерна, а також вигризають отвори в плодах томатів, баклажанів.

Як впізнати кукурудзяну листяну совку?

Мелючки сіро-коричневі, розмір крил 32-38 мм, передні крила самця від білого до сіро-коричневого кольору, у самки вони темніші з темними мітками і блідими смужками; задні крила білі.

Лички проніжені на листковій пластинці лички довга шарам, йдучи від вершини до основи створюючи характерні завитки.

Гусениці старшого віку завдовжки 35-40 мм, можуть бути від жовтого до коричневого кольору. За характерні цільності і нестачі їжі, гусениці, які готуються до залягування майже чорні. У дорослої гусениці є характерний жовтий малюнок на голові (у вигляді перевернутої літери Y).

Наші контакти!

ДЕРЖПРОДСПОЖИВСЛУЖБА
Департамент фітосанітарної безпеки, контролю у сфері насінництва та розсадництва
тел. 044 524 77 07
E-mail: info@dpss.gov.ua
m. Kyiv, byl. Holoschiy, 7

Держпродспоживслужба ЄОЗР Global Database, <http://gdb.eppo.int>

Підготовлено у співпраці з ЄОЗР (EPP) www.eppo.int

УВАГА!

Неповірус кільцевої плямистості томатів

Загроза томатам, плодоям і ягідним культурам

Симптоми ToRSV на листочках (ліворуч) і плодах (праворуч) томату. Фото: М. С. Данилюк, Інститут рослинництва, Держпродсповислужба

Що це?

Tomato ringspot perovirus (ToRSV) – неповірус кільцевої плямистості томатів є одним з найбільш шкідливих так, як крім томата уражує безліч видів рослин – дерева, кущі, траїєнісні багаторічні рослини, плодоя, виноград, свочева культура та бур'яни. Якщо цей вірус з'явиться на вашій полях чи присадибній ділянці, він може передатися між рослинами різних видів, що ускладнює його контроль.

ToRSV передається від хворих рослин до здорових через пилок, а також може поширюватися по всьому полю фітомеатодами роду *Xiphotegus*. Ці мікроскопічні істоти живуть у ґрунті, ажно пересуваються між рослинами.

Симптоми ураження ToRSV відрізняються у різних видів рослин: від пом'якш, жовтих кільцевих плям, плямистості або загального похолодання листя до менш очевидних симптомів, таких як похолодання в'янення рослин, загальне зменшення якості та зменшення розміру плодів. На деяких рослинах взагалі немає симптомів, що ускладнює визначення джерела поширення вірусу. На жаль, навіть безсимптомні рослини можуть переносити вірус зі своїм насінням або пилом. Діагностичне поширення ToRSV можуть бути навіть бур'яни, що породжують із зараженого насіння. Якщо ви бачите симптоми ToRSV на своїх ділянках, важливо оглянути всі рослини, включаючи бур'яни і обов'язково зв'язатися з нами.

Великі плями. Держпродсповислужба, Інститут рослинництва, Держпродсповислужба

Широкий спектр симптомів ToRSV включає:

- крупні хлоротичні плями (жовті), крапчатість, макрозія, візерунки у великій робочій листя (на *лелароємі*) [3];
- концентричні жовті, поздовжні, некротичні плями (на *помідорі*) [1, 2];
- крапчатість, пом'якшення жовті листя, жовті плямистості (на *свинокорі*) [4].

Великі плями. Держпродсповислужба, Інститут рослинництва, Держпродсповислужба

Адреса контактної:
www.dps.gov.ua
www.eppo.int
www.fao.org

Наші контакти

ДЕРЖПРОДСПОВИСЛУЖБА
Департамент фітосанітарної безпеки, контролю у сфері насінництва та розсадництва
 тел. 044 524 77 07
 E-mail: dps@dp.gov.ua
 м. Київ, вул. Колосова, 7

Підготовлено у співпраці з ЄОП (EPPO) www.eppo.int

Як його впізнати?

Дорослі жуки завдовжки 10 - 12 мм, овальні, яскраво-зеленого кольору з металічним блиском, середина надкрил мідно-оранжевого кольору. Ноги темні, мідно-зелені.
 На тілі жука добре помітні 12 пучків білих волосків (5 в'язок кожного з боїв черевця і 2 білошкі на кілці черевця). Нависність цих пучків білих волосків – характерна ознака японського жука.

Дорослих комах можна побачити переважно в кінці весни та влітку. Інші стадії розвитку (яйця, личинки та лялечки) живуть у ґрунті, тому їх важче знайти та ідентифікувати.

Волюнтер: Микола Яворський (17)

Як ви можете допомогти?

Оскільки японський жук може серйозно пошкодити багато дикорослих та культурних рослин, важливо своєчасно повідомляти про будь-які випадки його виявлення.
 Раннє виявлення дозволить швидко здійснити відповідні фітосанітарні заходи проти японського жука.

Якщо ви помітили японського жука:

- перевірте нависність пучків білих волосків по обидва боки черевця;
- за можливості сфотографуйте комаху, залишіть точне місце, в якому її знайшли та назву рослини-господаря, на якій вона знайдена;
- зв'яжіться з нами.

Наші контакти

Департамент фітосанітарної безпеки, контролю у сфері насінництва та розсадництва
 тел. 044 524 77 07
 E-mail: dps@dp.gov.ua
 м. Київ, вул. Колосова, 7

ЯПОНСЬКИЙ ЖУК

Popillia japonica
 Карантинний шкідник, який зарпонує наші газони, лісам та сільськогосподарським посівам

Державна служба України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів
 2021

Підготовлено у співпраці з ЄОП (EPPO) www.eppo.int

Хто це - *Popillia japonica*?

Японський жук походить з Японії. Його випадково було занесено в інші частини світу, такі як Азорські острови та США. Це було, ймовірно, пов'язане з діяльністю людей (міжнародна торгівля, транспортні перевезення).
 Влітку 2014 року японський жук був вперше виявлений в континентальній Європі, поблизу Мілана (Італія).
 Японський жук відсутній в Україні, але можливість його проникнення в нашу країну разом з імпортованими рослинами вантованими дуже висока. Також дуже висока ймовірність акліматизації японського жука (у випадку занесення) на всій території України.
 Японський жук – карантинний шкідник для багатьох країн світу. Він включений в списки карантинних організмів країн Європейського Союзу, США, Канади, Туреччини, Китаю, України, Росії, Білорусії, та ін. країн.

В чому проблема?

Японський жук – ненаситний шкідник, пошкоджує багато різних видів рослин (приблизно 300 видів дикорослих і культурних рослин).
 Найбільш вразливі такі рослини: яблуня, ожина, в'яз, виноград, злакові трави, липа, кукурудза, ясен, троянда, персик, сон.
 Жуки склюють листя, видаючи тканину між жилами, в результаті чого воно темнішає й опадає. На пелюстках квітів жуки видають отвори, на кукурудзі сильно об'їдають прийомочку качанів, молоді зерна і листя.
 Дорослі комах ведуть стадний спосіб життя - на одній рослині одночасно може знаходитися велика кількість особин. Окремі рослини або дерева можуть бути повністю знищені.

Який цикл розвитку?

Японський жук, зазвичай розвивається в одному поколінні на рік, але в умовах холодного клімату життєвий цикл може тривати до двох років. Дорослі комах виходять з ґрунту в травні або червні і спаровуються. Самки відкладають яйця в ґрунт. Личинки розвиваються в ґрунті, де живляться корінням рослин, особливо завдають шкоди газонам і лукам. Комаха зимує в стадії личинки в ґрунті. Навесні личинки відновлюють живлення і перетворюються на лялечку. З лялечки з'являються дорослі жуки, які починають жити новим циклом життя рослини - починається новий цикл розвитку шкідника.

Життєвий цикл

Підготовлено у співпраці з ЄОП (EPPO) www.eppo.int

Підготовлено у співпраці з ЄОП (EPPO) www.eppo.int